Εκεχειρία: Μια Απάτη

Το Ισραήλ, εδώ και δεκαετίες, παίζει ένα διπρόσωπο παιχνίδι. Υπογράφει συμφωνίες με τους Παλαιστίνιους που πρόκειται να εφαρμοστούν σε φάσεις. Η πρώτη φάση εξασφαλίζει στο Ισραήλ αυτό που θέλει –στην προκειμένη περίπτωση την απελευθέρωση των Ισραηλινών ομήρων στη Γάζα– αλλά το Ισραήλ συστηματικά αποτυγχάνει να υλοποιήσει τις επόμενες φάσεις που θα οδηγούσαν σε μια δίκαιη και ισότιμη ειρήνη. Τελικά, προκαλεί τους Παλαιστίνιους με αδιάκριτες ένοπλες επιθέσεις, χαρακτηρίζει την αντίδραση των Παλαιστινίων ως πρόκληση και ακυρώνει τη συμφωνία εκεχειρίας για να επανέλθει στις σφαγές.

Αν αυτή η τελευταία τριφασική συμφωνία εκεχειρίας επικυρωθεί –και δεν είναι βέβαιο ότι το Ισραήλ θα το κάνει– αναμένω πως θα είναι απλώς παύση βομβαρδισμών για την ορκωμοσία ενός προέδρου. Το Ισραήλ δεν έχει καμία πρόθεση να σταματήσει τον φαύλο κύκλο θανάτου.

Το ισραηλινό υπουργικό συμβούλιο έχει καθυστερήσει την ψήφιση της πρότασης για εκεχειρία ενώ συνεχίζει να βομβαρδίζει τη Γάζα. Τουλάχιστον 81 Παλαιστίνιοι έχουν σκοτωθεί τις τελευταίες 24 ώρες .

Το πρωί μετά την ανακοίνωση της εκεχειρίας, ο Ισραηλινός πρωθυπουργός Μπενιαμίν Νετανιάχου κατηγόρησε τη Χαμάς ότι παραβιάζει μέρος της συμφωνίας «προσπαθώντας να εκμαιεύσει παραχωρήσεις της τελευταίας στιγμής». Προειδοποίησε ότι το υπουργικό του συμβούλιο δεν θα συνεδριάσει «μέχρι να ειδοποιήσουν οι διαμεσολαβητές το Ισραήλ πως η Χαμάς έχει αποδεχθεί όλα τα στοιχεία της συμφωνίας».

Η Χαμάς απέρριψε τους ισχυρισμούς του Νετανιάχου και επανέλαβε τη δέσμευσή της στην κατάπαυση του πυρός, όπως συμφωνήθηκε με τους διαμεσολαβητές.

Η συμφωνία περιλαμβάνει τρεις φάσεις. Στην πρώτη φάση, διάρκειας 42 ημερών, θα υπάρξει παύση των εχθροπραξιών. Η Χαμάς θα απελευθερώσει ορισμένους Ισραηλινούς ομήρους –33 Ισραηλινούς που αιχμαλωτίστηκαν στις 7 Οκτωβρίου 2023, συμπεριλαμβανομένων όλων των υπόλοιπων πέντε γυναικών, εκείνων άνω των 50 ετών, καθώς και όσων έχουν ασθένειες– με αντάλλαγμα έως 1.000 Παλαιστίνιους που κρατούνται στις ισραηλινές φυλακές.

Ο ισραηλινός στρατός θα αποσυρθεί από τις κατοικημένες περιοχές της Λωρίδας της Γάζας την πρώτη ημέρα της εκεχειρίας. Την έβδομη ημέρα, θα επιτραπεί στους εκτοπισμένους Παλαιστίνιους να επιστρέψουν στο βόρειο τμήμα της Γάζας. Το Ισραήλ θα επιτρέψει την είσοδο 600 φορτηγών

ανθρωπιστικής βοήθειας με τρόφιμα και ιατροφαρμακευτικό υλικό καθημερινά.

Η δεύτερη φάση, που ξεκινά τη 16η ημέρα της εκεχειρίας, περιλαμβάνει την απελευθέρωση των υπολοίπων Ισραηλινών ομήρων. Το Ισραήλ θα ολοκληρώσει την απόσυρσή του από τη Γάζα κατά τη διάρκεια της δεύτερης φάσης, διατηρώντας όμως παρουσία σε ορισμένα σημεία του Διαδρόμου της Φιλαδέλφειας που εκτείνεται κατά μήκος των οκτώ μιλίων στα σύνορα της Γάζας με την Αίγυπτο. Επίσης, θα παραδώσει τον έλεγχο του συνοριακού περάσματος της Ράφα προς την Αίγυπτο.

Η τρίτη φάση θα αφορά τις διαπραγματεύσεις για έναν μόνιμο τερματισμό του πολέμου.

Ωστόσο, το γραφείο του Νετανιάχου φαίνεται ήδη να έχει υπαναχωρήσει από τη συμφωνία. Σε δήλωσή του, απέρριψε την απόσυρση των ισραηλινών στρατευμάτων από τον Διάδρομο της Φιλαδέλφειας κατά την πρώτη φάση των 42 ημερών της κατάπαυσης του πυρός. «Στην πράξη, το Ισραήλ θα παραμείνει στον Διάδρομο της Φιλαδέλφειας μέχρι νεωτέρας», ισχυριζόμενο παράλληλα ότι οι Παλαιστίνιοι επιχειρούν να παραβιάσουν τη συμφωνία. Οι Παλαιστίνιοι, σε όλες τις διαπραγματεύσεις για κατάπαυση του πυρός, έχουν απαιτήσει την πλήρη αποχώρηση των ισραηλινών στρατευμάτων από τη Γάζα. Η Αίγυπτος έχει καταδικάσει την κατάληψη των συνοριακών περασμάτων της από το Ισραήλ.

Οι βαθιές ρωγμές μεταξύ Ισραήλ και Χαμάς, ακόμη και αν το Ισραήλ αποδεχτεί τελικά τη συμφωνία, απειλούν να την τινάξουν στον αέρα. Η Χαμάς επιδιώκει μια μόνιμη εκεχειρία. Όμως η ισραηλινή πολιτική είναι ξεκάθαρη σχετικά με το «δικαίωμά» της να επανεμπλακεί στρατιωτικά. Δεν υπάρχει συναίνεση σχετικά με το ποιος θα κυβερνήσει τη Γάζα. Το Ισραήλ έχει καταστήσει σαφές ότι η παραμονή της Χαμάς στην εξουσία είναι απαράδεκτη. Δεν γίνεται καμία αναφορά για το καθεστώς της Υπηρεσίας Περίθαλψης και Έργων των Ηνωμένων Εθνών για τους Παλαιστίνιους Πρόσφυγες (UNRWA), την υπηρεσία του ΟΗΕ που το Ισραήλ έχει κηρύξει παράνομη και που παρέχει το μεγαλύτερο μέρος της ανθρωπιστικής βοήθειας στους Παλαιστίνιους, το 95% των οποίων έχουν εκτοπιστεί. Δεν υπάρχει συμφωνία για την ανασυγκρότηση της Γάζας, η οποία έχει μετατραπεί σε ερείπια. Και, φυσικά, δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη στη συμφωνία για ένα ανεξάρτητο και κυρίαρχο παλαιστινιακό κράτος.

Η ισραηλινή δολιότητα και χειραγώγηση είναι θλιβερά προβλέψιμες.

Οι Συμφωνίες του Καμπ Ντέιβιντ, που υπογράφηκαν το 1979 από τον Αιγύπτιο πρόεδρο Ανουάρ Σαντάτ και τον Ισραηλινό πρωθυπουργό Μεναχέμ Μπέγκιν, χωρίς τη συμμετοχή της Οργάνωσης για την Απελευθέρωση της Παλαιστίνης (PLO), ομαλοποίησαν τις διπλωματικές σχέσεις μεταξύ Ισραήλ και Αιγύπτου. Ωστόσο, οι επόμενες φάσεις, που περιελάμβαναν την υπόσχεση του Ισραήλ να επιλύσει το παλαιστινιακό ζήτημα σε συνεργασία με την Ιορδανία και την Αίγυπτο, να επιτρέψει την παλαιστινιακή αυτοδιοίκηση στη Δυτική Όχθη και τη Γάζα μέσα σε πέντε χρόνια και να σταματήσει την κατασκευή ισραηλινών οικισμών στη Δυτική Όχθη, περιλαμβανομένης της Ανατολικής Ιερουσαλήμ, δεν τηρήθηκαν ποτέ.

Ή ας πάρουμε για παράδειγμα τις Συμφωνίες του Όσλο του 1993. Η συμφωνία, που υπογράφηκε το

1993, προέβλεπε την αναγνώριση του δικαιώματος ύπαρξης του Ισραήλ από την Οργάνωση για την Απελευθέρωση της Παλαιστίνης (PLO) και την αναγνώριση της PLO από το Ισραήλ ως των νόμιμων εκπροσώπων του παλαιστινιακού λαού. Η Συμφωνία του Όσλο ΙΙ, που υπογράφηκε το 1995, περιέγραφε τη διαδικασία προς την ειρήνη και την ίδρυση ενός παλαιστινιακού κράτους αλλά αποδείχθηκε νεκρό γράμμα. Προέβλεπε την αναβολή κάθε συζήτησης για τους παράνομους εβραϊκούς «οικισμούς» μέχρι τις «τελικές» συνομιλίες, όταν θα είχαν ήδη ολοκληρωθεί οι αποχωρήσεις του ισραηλινού στρατού από τη Δυτική Όχθη. Η διοικητική εξουσία θα μεταβιβαζόταν από το Ισραήλ στη λεγόμενη προσωρινή Παλαιστινιακή Αρχή. Η Δυτική Όχθη χωρίστηκε σε Περιοχές Α, Β και Γ. Η Παλαιστινιακή Αρχή έχει περιορισμένη εξουσία στις Περιοχές Α και Β, ενώ το Ισραήλ ελέγχει πλήρως την Περιοχή Γ, που αντιπροσωπεύει πάνω από το 60% της Δυτικής Όχθης.

Το δικαίωμα επιστροφής των Παλαιστίνιων προσφύγων στα ιστορικά εδάφη που τους αφαιρέθηκαν το 1948, με τη δημιουργία του Ισραήλ –ένα δικαίωμα κατοχυρωμένο από το διεθνές δίκαιο– εγκαταλείφθηκε από τον ηγέτη της PLO, Γιάσερ Αραφάτ, αποξενώνοντας άμεσα πολλούς Παλαιστίνιους, ειδικά στη Γάζα, όπου το 75% είναι πρόσφυγες ή απόγονοι προσφύγων. Ο Έντουαρντ Σαΐντ χαρακτήρισε τη συμφωνία του Όσλο «εργαλείο παλαιστινιακής παράδοσης, μια Παλαιστινιακή Συμφωνία των Βερσαλλιών» και κατηγόρησε τον Αραφάτ ως «τον Πετέν των Παλαιστίνιων».

Οι προγραμματισμένες αποχωρήσεις του ισραηλινού στρατού βάσει του Όσλο δεν πραγματοποιήθηκαν ποτέ. Δεν υπήρχε πρόβλεψη στη μεταβατική συμφωνία για τον τερματισμό της εβραϊκής αποικιοποίησης, παρά μόνο απαγόρευση «μονομερών ενεργειών». Οι Εβραίοι έποικοι στη Δυτική Όχθη, που αριθμούσαν περίπου 250.000 την εποχή της συμφωνίας του Όσλο, έχουν αυξηθεί σε τουλάχιστον 700.000. Δεν ολοκληρώθηκε ποτέ μια τελική συνθήκη.

Ο δημοσιογράφος Ρόμπερτ Φισκ αποκάλεσε το Όσλο «μια απάτη, ένα ψέμα, ένα τέχνασμα για να παγιδευτούν ο Αραφάτ και η PLO στην εγκατάλειψη όλων όσων επιδίωξαν και αγωνίστηκαν για περισσότερα από 25 χρόνια, μια μέθοδος δημιουργίας ψεύτικων ελπίδων για να εξουδετερωθούν οι προσδοκίες για κρατική υπόσταση».

Ο Ισραηλινός πρωθυπουργός Γιτζάκ Ράμπιν, που υπέγραψε τη συμφωνία του Όσλο, δολοφονήθηκε, μετά από μια συγκέντρωση υπέρ της συμφωνίας, στις 4 Νοεμβρίου 1995, από τον Γιαγκάλ Αμίρ, έναν ακροδεξιό Εβραίο φοιτητή νομικής. Ο Ιταμάρ Μπεν-Γκβιρ, που σήμερα είναι υπουργός Εθνικής Ασφάλειας του Ισραήλ, ήταν ένας από τους πολλούς δεξιούς πολιτικούς που εξαπέλυαν απειλές κατά του Ράμπιν. Η χήρα του Ράμπιν, Λέα, κατηγόρησε τον Νετανιάχου και τους υποστηρικτές του –που μοίραζαν φυλλάδια σε πολιτικές συγκεντρώσεις απεικονίζοντας τον Ράμπιν με ναζιστική στολή– για τη δολοφονία του συζύγου της.

Το Ισραήλ έχει εξαπολύσει μια σειρά από δολοφονικές επιθέσεις στη Γάζα από τότε, αποκαλώντας κυνικά αυτούς τους βομβαρδισμούς «κούρεμα του γρασιδιού». Αυτές οι επιθέσεις, που αφήνουν πίσω τους δεκάδες νεκρούς και τραυματίες, ενώ υποβαθμίζουν ακόμη περισσότερο την ήδη υποβαθμισμένη υποδομή της Γάζας, φέρουν ονόματα όπως Επιχείρηση Ουράνιο Τόξο (2004), Επιχείρηση Ημέρες

Μετάνοιας (2004), Επιχείρηση Καλοκαιρινές Βροχές (2006), Επιχείρηση Φθινοπωρινά Σύννεφα (2006) και Επιχείρηση Θερμός Χειμώνας (2008).

Το Ισραήλ παραβίασε τη συμφωνία εκεχειρίας του Ιουνίου 2008 με τη Χαμάς, για την οποία συμφωνία είχε μεσολαβήσει η Αίγυπτος, εξαπολύοντας επίθεση στα σύνορα η οποία σκότωσε έξι μέλη της Χαμάς. Αυτή η επίθεση προκάλεσε, όπως ήταν και ο σκοπός του Ισραήλ, ανταπόδοση από πλευράς της Χαμάς, η οποία εκτόξευσε αυτοσχέδιους πυραύλους και όλμους προς το Ισραήλ. Οι εκτοξεύσεις της Χαμάς αποτέλεσαν το πρόσχημα για μια μαζική ισραηλινή επίθεση. Το Ισραήλ, όπως πάντα, δικαιολόγησε το στρατιωτικό του χτύπημα επικαλούμενο το δικαίωμά του στην αυτοάμυνα.

Η Επιχείρηση Συμπαγές Μολύβι (2008-2009), κατά την οποία το Ισραήλ εξαπέλυσε χερσαία και εναέρια επίθεση διάρκειας 22 ημερών, με την ισραηλινή πολεμική αεροπορία να ρίχνει πάνω από 1.000 τόνους εκρηκτικών στη Γάζα, άφησε πίσω της 1.385 νεκρούς — σύμφωνα με την ισραηλινή οργάνωση ανθρωπίνων δικαιωμάτων B'Tselem — εκ των οποίων τουλάχιστον 762 ήταν άμαχοι, συμπεριλαμβανομένων 300 παιδιών. Την ίδια περίοδο, τέσσερις Ισραηλινοί σκοτώθηκαν από ρουκέτες της Χαμάς, ενώ εννέα Ισραηλινοί στρατιώτες σκοτώθηκαν στη Γάζα, τέσσερις εκ των οποίων από «φίλια πυρά». Η ισραηλινή εφημερίδα Haaretz ανέφερε αργότερα ότι η «Επιχείρηση Συμπαγές Μολύβι» προετοιμαζόταν τους προηγούμενους έξι μήνες.

Ο Ισραηλινός ιστορικός Άβι Σλάιμ, που υπηρέτησε στον ισραηλινό στρατό, έγραφε:
«Η αγριότητα των Ισραηλινών στρατιωτών συμβαδίζει απόλυτα με τη δολιότητα των εκπροσώπων τους... η προπαγάνδα τους είναι ένα σωρό ψέματα... Δεν ήταν η Χαμάς αλλά οι Ισραηλινές Αμυντικές Δυνάμεις (IDF) που παραβίασαν την εκεχειρία. Το έκαναν με επιδρομή στη Γάζα στις 4 Νοεμβρίου, που σκότωσε έξι μέλη της Χαμάς. Ο στόχος του Ισραήλ δεν είναι μόνο η υπεράσπιση του πληθυσμού του, αλλά η τελική ανατροπή της κυβέρνησης της Χαμάς στη Γάζα, στρέφοντας τον λαό εναντίον των ηγετών του.»

Αυτές οι επιθέσεις στη Γάζα ακολουθήθηκαν από άλλες ισραηλινές επιθέσεις, όπως η Επιχείρηση Πυλώνας Άμυνας τον Νοέμβριο του 2012 και η Επιχείρηση Σφήνα Προστασίας τον Ιούλιο και Αύγουστο του 2014, μια εκστρατεία επτά εβδομάδων που άφησε πίσω της 2.251 νεκρούς Παλαιστίνιους και 73 Ισραηλινούς, εκ των οποίων 67 στρατιώτες.

Το 2018, οι στρατιωτικές επιθέσεις του Ισραήλ ακολουθήθηκαν από τις ειρηνικές, κατά κύριο λόγο, διαδηλώσεις των Παλαιστίνιων, γνωστές ως Η Μεγάλη Πορεία της Επιστροφής, κατά μήκος του περιφραγμένου συνόρου της Γάζας. Πάνω από 266 Παλαιστίνιοι σκοτώθηκαν από πυρά Ισραηλινών στρατιωτών και 30.000 τραυματίστηκαν. Τον Μάιο του 2021, το Ισραήλ σκότωσε πάνω από 256 Παλαιστίνιους στη Γάζα μετά από επιθέσεις της ισραηλινής αστυνομίας σε Παλαιστίνιους προσκυνητές στο τέμενος Αλ Άκσα στην Ιερουσαλήμ. Περαιτέρω επιθέσεις σε προσκυνητές στο τέμενος Αλ Άκσα σημειώθηκαν τον Απρίλιο του 2023.

Και έπειτα, στις 7 Οκτωβρίου 2023, η παραβίαση φράχτη ασφαλείας που περιβάλλει τη Γάζα, όπου οι Παλαιστίνιοι είχαν αφεθεί να υποφέρουν υπό έναν αποκλεισμό για πάνω από 16 χρόνια, σε μια ανοιχτή

φυλακή. Οι επιθέσεις από ένοπλους Παλαιστίνιους άφησαν πίσω τους περίπου 1.200 νεκρούς Ισραηλινούς –συμπεριλαμβανομένων εκατοντάδων που σκοτώθηκαν από το ίδιο το Ισραήλ– και έδωσαν στο Ισραήλ την πολυπόθητη αφορμή να καταστρέψει τη Γάζα στον Πόλεμο των Σιδερένιων Ξιφών.

Αυτή η φρικτή ιστορία δεν έχει τελειώσει. Οι στόχοι του Ισραήλ παραμένουν αμετάβλητοι — η εκδίωξη των Παλαιστίνιων από τη γη τους. Αυτή η προτεινόμενη κατάπαυση του πυρός αποτελεί άλλο ένα κυνικό κεφάλαιο. Υπάρχουν πολλοί τρόποι με τους οποίους μπορεί, και φοβάμαι, θα καταρρεύσει.

Ωστόσο, ας προσευχηθούμε, τουλάχιστον για την ώρα, να σταματήσει η μαζική σφαγή.

Μετάφραση του Σωτήρη Λαπιέρη